

21. Yüzyıl Bilgisayarı

NEC firmasının hazırladığı bilgisayar, bugünkü süper-bilgisayarlardan 1000 kat daha hızlı çalışacaktır.

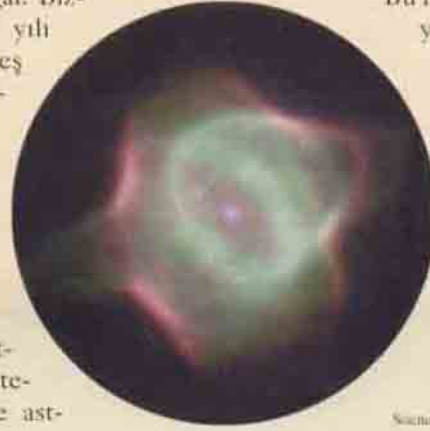
2002 yılında hizmete girecek olan bu üstün bilgisayar, 1 saniyede 32 trilyon işlem yapacaktır. 4 trilyon okterlik bir belleği olacak, birbirine paralel, binlerce merkezi işlem biriminden oluşacaktır.

Bu bilgisayar, atmosfer ısınması ve doğal afetlerin önlenmesi üzerinde yapılan bir araştırma için Japonya Bilim ve Teknoloji Ajansına ismarlanmıştır.

Science et Vie, Haziran 1998

Gezegensel Bir Bulutsunun Doğuşu

Bazı cüce yıldızlar ölümlerini, gazlardan oluşan mantolarının büyük bir bölümünü yavaşça etraflarına püskürtürler; gezegensel bulutsular böyle doğar. Bizden 18 bin ışık yılı uzakta ve Güneş Sisteminin 130 katı büyüklükte "vatoz" diye de anılan He 3-1357 bulutsusu gözlemlenen en genç bulutsudur; çünkü ancak 20-30 yıldır mevcuttur. Hubble uzay teleskopu sayesinde ast-

Science et Vie, Haziran 1998

ronomlar onun nasıl geliştiğini inceleyebildiler. Özellikle merkezdeki yıldızdan 0,4 yay saniye ötede ikinci bir yıldız bulmaları ilginçti.

Bu ikinci yıldızın varlığı, yıllardır düşünülmekte olan modeli kuvvetlendiriyordu; bulutsuların garip biçimler almalarının nedeni, gaz halkalarının bu arkadaş yıldızın kütle çekim etkisiyle biçim değiştirmesidir.

MTA Genel Müdürlüğü 63 Yaşında

1935 yılında, Atatürk'ün talimatıyla kurulan Maden Tetkik ve Arama (MTA) Genel Müdürlüğü'nün 63. yılı, 22 Haziran 1998 günü genel müdürlükte düzenlenen bir etkinlikle kutlandı. Cumhuriyetimizin 75. yılı kutlamaları kapsamında düzenlenen etkinliğe, Devlet Bakanı Rüştü Kâzım Yücelen de katıldı. MTA Genel Müdürü D. Cengiz Atak'ın konuşmasıyla başlayan etkinlik Prof. Dr. A. M. Celâl Şengör'ün "Bilim Adamlığı Açısından Mustafa Kemal" konulu konferansı ile devam etti. Yücelen'in konuşmasının ardından MTA Genel Müdürlüğü'nün Türkiye genelinde düzenlediği, liseler arası "Tabiat Tarihi" konulu resim yarışmasıyla, "Türkiye'de Maden Aramaları ve Ekonomiye Katkıları" konulu kompozisyon yarışmasında derece alanlara ödülleri verildi. Gençlere Cumhuriyet kurumlarını tanı-

mak, kurum bilincini oluşturmak ve bilimsel çalışmaları izleme düşüncesini kazandırmak amacıyla taşıyan bu yarışmaların, resim dalında birinciliği Çine Anadolu Lisesi'nden G. İlkiz Madran,

ikinciliği Kilis Anadolu Öğretmen Lisesi'nden Nisa Apaydın, üçüncülüğü ise Yalova Lisesi'nden Aygün Aksoy aldı. Kompozisyon dalında birinciliği ise Kürtahya Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi'nden Melek Erdoğan, ikinciliği Tırhal Cumhuriyet Lisesi'nden Jale Seyhan alırken, Mardin Süper Lisesi'nden Zeynep Sakız da üçüncülük ödülüne değer bulundu. Ayrıca etkinlikte Kültür Bakanlığı Devlet Türk Müziği Korusu bir konser verirken, başta Ömer Faruk Atabek olmak üzere, MTA'lı sanatçıların minyatür, resim, fotoğraf ve heykellerinden oluşan bir sergi de izleyicilere sunuldu.

Konuşma Geni Bulunmak Üzere

İnsanda konuşmayı sağlayan genin izi bulundu. Bu buluş, neden bu kadar çok konuşma ve anlatım bozukluğu bulunduğu açıklayacak. Kalıtım konuşmada önemli rol oynar; örneğin ikizlerde konuşma yeteneği ve yeteneksizliği paraleldir. Bundan önce, örneğin kekemelikte, karmaşık bir kalıtım yapısı bulunmuştu; birçok gen rol oynuyordu; tek bir gen yoktu. İngiliz bilim adamları SPCH1 genini keşfetmiş bulunuyor; bu gen, 7. kromozom üzerindedir. Oxford Üniversitesi'nden A. Monaco bu bölgenin iyi bir haritasının ellerinde bulunduğunu bildirmiştir. Bu ilerlemelerin başlangıcı K.E. ailesinin Londra Çocuk Sağlığı Enstitüsü'ne başvurmasına uzanır. Bu enstitüde nöropsikolog E. V. Khadem'in anlattığına göre, bu ailede bazı kişilerin konuşma sırasında ne dediği anlaşılmamaktadır. Konuşmanın bütün yönleri, yüz kaslarının eşgüdümü, okuma ve yazma kursuludur. Bu durum bir büyükanne'nin tek bir geninin baskın (dominant) mutasyonuna bağlıydı. 27 aile bireyinden 15'inde 7. kromozom üzerinde gen bozukluğu vardı. 7. kromozomun bu bölgesi konuşmayı etkileyen bir hastalık olan otizmde de rol oynamaktadır. SPCH1 geni buralarda olmalıdır.

New Scientist, 31 Ocak 1998

